

MESTNA OBČINA KRANJ

Župan

Slovenski trg 1, 4000 Kranj

- T: 04 237 31 01
- F: 04 237 31 06
- E: mok@kranj.si
- S: www.Kranj.si

8.

SVET MESTNE OBČINE KRANJ

Številka: 122-242016-10 (47/04)

Datum: 31.3.2016

ZADEVA: Poročilo o delu Lokalne akcijske skupine za preprečevanje zlorabe drog v mestni občini Kranj za leto 2015

Lokalna akcijska skupina za preprečevanje zlorabe drog v mestni občini Kranj (v nadaljevanju LAS) je bila ustanovljena leta 1999. LAS je strokovno posvetovalno telo župana. Sestavljajo ga strokovnjaki kot predstavniki naslednjih področij: sociale, zdravstva, policije, krajevnih skupnosti, srednjih šol, osnovnih šol, kranjskih vrtcev, nevladnih organizacij, mladih in občinske uprave.

Med nalogami, ki jih letno izvaja LAS je tudi naloga, da poroča svetu Mestne občine Kranj. V prilogi tako podajamo poročilo o delu LAS za leto 2015, z narejeno oceno stanja na področju problematike drog v mestni občini Kranj za navedeno leto.

Svetu Mestne občine Kranj predlagamo, da sprejme naslednji:

SKLEP:

Svet Mestne občine Kranj se je seznanil s poročilom o delu LAS za preprečevanje zlorabe drog v mestni občini Kranj za leto 2015.

Daša Meglič
vodja Urada za družbene dejavnosti

Boštjan Trilar
župan Mestne občine Kranj ✓

zanj
Boris Vehovec
PODŽUPAN

Priloga:

- Poročilo o delu LAS za preprečevanje zlorabe drog v mestni občini Kranj za leto 2015

MESTNA OBČINA KRANJ

Župan

Lokalna akcijska skupina za
preprečevanje zlorabe drog
Slovenski trg 1, 4000 Kranj

- T: 04 237 31 01
- F: 04 237 31 06
- E: mok@kranj.si
- S: www.Kranj.si

SVET MESTNE OBČINE KRANJ

Številka: 122-24/2016-10 (47/04)

Datum: 30.3.2016

Zadeva: POROČILO O DELU LOKALNE AKCIJSKE SKUPINE ZA PREPREČEVANJE ZLORABE DROG V MESTNI OBČINI KRANJ ZA LETO 2015

Lokalna akcijska skupina za preprečevanje zlorabe drog v mestni občini Kranj (v nadaljevanju LAS) je bila ustanovljena leta 1999. Sestavljena je iz predstavnikov otroškega varstva, osnovnih in srednjih šol, mladih, sociale, zdravstva, policije, krajevnih skupnosti, nevladnih organizacij in občinske uprave, ki se pri svojem delu srečujejo s problematiko zasvojenosti.

LAS je v letu 2015 pripravila operativni program za Mestno občino Kranj, ki ga je potrdil župan Mestne občine Kranj, naredila je oceno stanja na področju zlorabe drog iz preventivnega in kurativnega vidika, zagotavljala je koordinacijo dela strokovnih služb, ki se s problematiko drog ukvarjajo na vseh treh ravneh preventive (primarna, sekundarna in terciarna). Nadalje je LAS zagotavljala usklajenost lokalnih programov preprečevanja zlorabe drog, se povezovala z drugimi lokalnimi akcijskimi skupinami v Sloveniji ter osnovnim in srednjim šolam ter vrtcem v mestni občini Kranj zagotovila sredstva za sofinanciranje preventivnih programov za katere so se odločili.

OPIS IZVEDENEGA PROGRAMA

1. Izvajanje preventivnih programov v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah:

Za izvajanje preventivnih programov v šolskem letu 2015/16 je LAS pozvala vrtce, osnovne in srednje šole, da sami posredujejo predloge za sofinanciranje preventivnih programov. Vrtci, osnovne in srednje šole so začeli delavnice in predavanja izvajati v mesecu septembru 2015 zaključili pa jih bodo v mesecu juniju 2016.

Skupno bodo vrtci izvedli 11 predavanj (21 ur), osnovne šole bodo izvedle 95 delavnic (159 ur) za učence in 10 predavanj (20 ur) za starše in srednje šole 65 delavnic (117 ur) za dijake. Lokalna akcijska skupina je za izvajanje preventivnih programov razdelila skupaj 11.449,80 €:

Vrtci 1.050,00 €:

- OŠ Stražišče v višini 100,00 € za izvedbo predavanja Odgovorno starševstvo.
- OŠ Predoslje v višini 70,00 € za izvedbo predavanja Močni otroci – urejeni otroci.
- OŠ Franceta Prešerna v višini 80,00 € za izvedbo predavanja Vzgoja in razvajenost.
- Zasebni vrtec Dobra teta v višini 400,00 € za izvedbo štirih predavanj: Slušna pozornost-osnova za kasnejše šolsko leto; Kako nevroznanost pomaga razumeti otrokovo učenje; Vzgojni SOS, sodobni pristopi pri preprečevanju jezikanja, neposlušnosti in trme od 1. do 2. leta; Vzgojni SOS, sodobni pristopi pri preprečevanju jezikanja, neposlušnosti in trme od 3. leta dalje.
- Kranjski vrtci v višini 400,00 € za izvedbo štirih predavanj: Vzgoja brez klofute, Starševstvo in celostni razvoj otroških možganov, Kako otroka vzgojiti v samostojno in odgovorno osebnost, Zadrege in mihi z avtoriteto in uporabo moči.

Osnovne šole 6.790,10 €:

- OŠ Orehek v višini 774,00 € za učence 7. razredov: Men se rola; za učence 9. razredov: Spletno nasilje ter predavanje za starše: Osveščena uporaba spleta in družbenega omrežja.
- OŠ Jakoba Aljaža v višini 1.012,80 € za učence 7. razredov: Mladi in alkohol, Svet brez nasilja; za učence 8. razredov: Motnje hranjenja, Odvisnost od računalnika, Zastrupitev z nedovoljenimi drogami in prva pomoč, Mladi in nelegalne droge ter dve predavanji za starše: Več avtoritete manj zadrege z odraščajočimi, Šola in starši.
- OŠ Predoslje v višini 874,70 € za učence 7. razredov: Spletno nasilje, Beseda lahko močnejše udari kakor pest; za učence 8. razredov: Zasvojenost in odnos do psihoaktivnih snovi, Digitalni državljan, Varno z mobilnikom v svet, Mladi in alkohol ter tri predavanja za starše: Bo moj otrok postal samostojna in odgovorna osebnost; predavanje Motivacija, predavanje kako starši z odnosi vplivajo na vedenje in zdrav razvoj otroka.
- OŠ Franceta Prešerna v višini 562,20 € za učence 7. razredov: Spletno nasilje, Zasvojenost s spletom in računalnikom; za učence 9. razredov: Spletno nasilje.
- OŠ Matije Čopa v višini 740,00 € za učence 4. razredov: Zloraba drog, Verbalno in fizično nasilje; 5. razred: Motnje hranjenja, Uporaba računalnika v prostem času ter predavanje za starše Doslednost in postavljanje meja.
- OŠ Helene Puhar Kranj v višini 612,00 € za učence III. stopnje in 7. razredov: Anatomija zaljubljenosti, ljubezni in dinamika odnosa; Moč najstništva; Motnje hranjenja; Odvisnost in zasvojenost; Oblikovanje samopodobe; Spletno nasilje; Kako se upreti vrstnikom; Mladi in alkohol; vsakega izmed naštetih po 1 šolsko uro ter predavanje za starše: Vzgoja za odgovorno in smiselno učenje.
- OŠ Simona Jenka v višini 243,20 € za učence 6. razredov: Varna raba interneta; za učence 8. Razredov: Mladi in nelegalne droge.
- OŠ Staneta Žagarja v višini 780,00 € za učence 7. razredov: Nenasilna komunikacija in reševanje konfliktov, Zasvojenost s spletom in računalnikom, za učence 8. razredov: Vpliv medijev, vzemi življenje v svoje roke, Odnosi, varna spolnost ter izvedli bodo tudi predavanje za starše: Kako otrokom predstaviti spolnost.
- OŠ Stražišče v višini 1.191,20 € za učence 8. razredov: Nenasilna komunikacija, Ko sem ravnal/a odgovorno; za učence 9. razredov: Beseda lahko močnejše udari kakor pest, 6 šolskih ur; Kako reči ne, 6 šolskih ur; Men se rola ter predavanje za starše: Kaj pomeni biti zavesten starš.

Srednje šole 3.609,70 €:

- Gimnazija Franceta Prešerna v višini 1.435,70 € za dijake 1. letnikov, in sicer: Nasilje kaj je to in kaj lahko naredim; za dijake 2. letnikov: Zasvojenost od računalnika in spletno nasilje, Prevenција pred drogami.
- Gimnazija Kranj v višini 352,00 € za dijake 1. letnikov: Zasvojenost od računalnika; za dijake 3. letnikov: Alkohol.
- Šolski center Kranj v višini 1.822,00 za dijake 2. letnikov: Droge, lažni sli, Mladi in alkohol, Osveščena uporaba spleta in družbena omrežja, Motnje hranjenja, Medvrstniško nasilje, Alkohol, ne hvala, Labirint omame, Zasvojenost s sodobnimi tehnologijami.

2. Lokalna akcijska skupina je naredila pregled in oceno poročil o opravljenih programih izvajalcev izbranih na javnih razpisih v šolskem letu 2014/15. Pri tem je bila narejena tudi evalvacija delavnic in predavanj, iz katere izhaja, da so bili z delavnicami in predavanji zadovoljni tako starši, učenki in dijaki, ocenjevalo se je z ocenami od 1 do 5 (prva ocena je ocena šolskega leta 2014/15, v oklepaju je za primerjavo ocena iz šolskega leta 2013/14), in sicer znašajo povprečne ocene:

- predavanja za starše

	ocena predavanj po mnenju staršev	uporabnost predavanj po mnenju staršev	ocena predavatelja po mnenju šole
vrtni	4,74 (4,97)	4,4 (4,96)	4,83 (4,96)
osnovne šole	5	4,8	5

- delavnice za učence/dijake

	ocena delavnic po mnenju učencev/dijakov	uporabnost delavnic po mnenju staršev	ocena predavatelja po mnenju šole
osnovne šole	4,59 (4,7)	5 (5)	4,97 (4,8)
srednje šole	4 (4,1)	4,5 (4,8)	4,43 (4,6)

3. Sprotno se je spremljalo gibanje problematike drog v občini in svetovanje pri usklajevanju služb; programov, ki se ukvarjajo s preprečevanjem zlorabe drog. Tako se je LAS udeležila srečanja predstavnikov slovenskih LAS-ov, ki je potekal na Ministrstvu za zdravje. Nadalje je LAS 9. decembra 2015 skupaj s Centrom za pomoč, terapijo in socialno rehabilitacijo zasvojenih za pedagoški in strokovni kader vrtcev, osnovnih in srednjih šol Mestne občine Kranj v predavalnici Gimnazije Franceta Prešerna, organizirala predavanje »Od stresa do ravnovesja v vzgoji in izobraževanju«. Izvajalka predavanja je bila Mirjana Palčič Bubnič, univ. dipl. socialna delavka, psihoterapevtka realitetne terapije z evropsko diplomom iz psihoterapije. Izpostavila je naslednje teme: pogosti viri naših frustracij v vzgoji in izobraževanju; nesodelujoči otrok, starš, sodelavec ...in neuspešno iskanje načinov, kako drugega pripraviti v sodelovanje, občutek nemoči in prehajanje iz vloge reševalca, preganjalca in žrtve; pogled na lastne razlage razumevanja našega vedenja in vedenja drugih; kaj deluje v odnosih; omogočanje pogojev za uspešno sodelovanje in prevzemanje odgovornosti za svoje delovanje ob drugem; kdaj vem, da sem uspešen, vzgojitelj, učitelj? S krajevno skupnostjo Zlato polje se je reševalo tudi prostorsko problematiko za izvajanja programa Stigme. LAS je, z namenov večje enotnosti poročanja, pripravila tudi nov obrazec za oceno stanja, ki jo podajo vrtci, osnovne in srednje šole, saj so zavodi v preteklih letih poročali zelo različno.

OCENA STANJA

Za leto 2015 je bila narejena tudi ocena stanja na področju problematike drog v MOK, in sicer s strani Policijske postaje Kranj, Zdravstvenega doma Kranj – Center za preprečevanje in zdravljenje odvisnosti od nedovoljenih drog, Nacionalnega inštituta za javno zdravje, osnovnih in srednjih šol, vrtcev, mladih in Centra za pomoč, terapijo in socialno rehabilitacijo Kranj (v okviru CSD Kranj):

a) Policijska postaja Kranj (poročilo je podal g. Damijan Suhadolnik, višji policist II)

Na Policijski postaji Kranj smo ocenili in primerjali razmere po problematiki prepovedanih drog na območju Policijske postaje Kranj za leto 2014 in 2015.

Izvedeni represivni ukrepi PP Kranj na področju prepovedanih drog;

S področja prepovedanih drog je bilo v letu 2015 obravnavanih 94 (138) kaznivih dejanj. Gre za kaznivi dejanji Neupravičena proizvodnja in promet s prepovedanimi drogami in Omogočanje uživanja prepovedanih drog, kjer je bilo zaznanih nekoliko manj kaznivih dejanj. V letošnjem letu je bilo opravljenih več hišnih preiskav ter zasežene več droge, predvsem – konoplja.

Poleg kaznivih dejanj smo v letu 2015 obravnavali še 25 (46) prekrškov po Zakonu o proizvodnji in prometu s prepovedanimi drogami, kar 45% zmanjšanje. V teh primerih gre za zasege manjše količine prepovedane droge za odmerke za enkratno lastno uporabo odvisnika (prepovedane tabletko, heroin, kokain, konoplja). Število odrejenih alkotestov 4963 (4257), pozitivnih je bilo 235 (264) kar predstavlja 11% upad. Odklonjenih je bilo 12 (10) preizkusov. Število odrejenih strokovnih pregledov zaradi alkohola 30 (42), od tega 16 (19) pozitivnih. Število pridržanj 10 (10), število začasnih odvzemov vozniških dovoljenj 104 (77). Povprečna stopnja alkoholiziranosti povzročiteljev prometnih nesreč 1,28 g/kg (0,94g/kg).

Pri nadzoru cestnega prometa je bilo zaradi prepovedanih drog odrejenih 28 (27) strokovnih pregledov, od tega 7 (9) pozitivnih, 11(15) negativnih, 8 (3) pa je strokovni pregled na mamila odklonilo. V letu 2015 je bilo po Zakonu o omejevanju uporabe alkohola ugotovljenih 8(0) kršitev.

Število ugotovljenih kršitev je predvsem rezultat aktivnega ter kvalitetnega dela oz. ugotavljanja kaznivih dejanj in kršitev z lastno dejavnostjo policistov. Še naprej bomo načrtovali in planirali delo, predvsem na varnostno obremenjenih območjih ter drugimi kriminalnimi žarišči na območju PP oz. MO Kranj. Gre za kraje, kjer se pogosto zadržujejo uživalci drog, glavno avtobusno postajališče, okolica ZD Kranj, Prešernov gaj in območje Planine. Zaznati je tudi povečan pojav prisotnosti prepovedanih drog izven mesta Kranj.

Glede na splošno oceno, da je bilo stanje na vseh segmentih dela policije v letu 2015 na območju MO Kranj ugodno in stabilno. Policijska postaja Kranj skladno s sprejetim sklepom, oblikovala akcijski plan, ki obsega naslednje zastavljene ukrepe;

- PP Kranj na svojem območju delovanja nadaljuje z nalogami določenimi z letnim delovnim načrtom za leto 2016, s katerimi se bodo zagotovili standardi varnosti na nivoju kot v letu 2015;
- v okviru razpoložljivih delovnih in materialnih resursov se pri opravljanju vsakodnevnih rednih nalog policije še naprej ciljno in usmerjeno opravlja pogoste kontrole varnostno obremenjenih območij, še posebej glavne avtobusne postaje, okolice metadonske ambulante, Prešernovega gaja in v območju trgovskih centrov (predvsem Planet Tuš v nočnem času) s ciljem intenzivnega preprečevanja odklonskih ravnanj (vandalizem, ulična preprodaja in uživanje prepovedanih drog, preprečevanje in odkrivanje kršiteljev javnega reda);
- preko pristojne službe PU Kranj, na regionalni ravni se organizirano skupino za preprečevanje in odkrivanje ulične preprodaje prepovedanih drog, ciljno usmeri tudi na zgoraj obremenjena varnostna območja, s ciljem intenzivnega preprečevanja odklonskih ravnanj (vandalizem, ulična preprodaja in uživanje prepovedanih drog, preprečevanje in odkrivanje kršiteljev javnega reda);
- redno in uspešno medsebojno sodeluje z vsemi subjekti sosveta, in z ostalimi subjekti, ki so soodgovorni za zagotavljanje optimalnih oz. ugodnih varnostnih razmer na območju MO Kranj;
- aktivno delo predstavnika PP Kranj v LAS-u in drugih organiziranih oblikah preventivnega delovanja.

Policijska postaja Kranj bo tako v letošnjem letu nadaljevala s poostrenimi nadzori v okviru rednega dela in s planiranjem poostrenih nadzorov po akciji DILER. Prav tako bomo usmerjeni tudi na preventivno delovanje v okviru predavanj po šolah in s tem ozaveščanju po problematiki prepovedanih drog.

b) Zdravstveni dom Kranj – Center za preprečevanje in zdravljenje odvisnosti od nedovoljenih drog (poročilo je podala ga. Nataša Kern, dr. med)

V Centru za preprečevanje in zdravljenje odvisnosti od nedovoljenih drog (v nadaljevanju: Center) je bilo od začetka njegovega delovanja do konca leta 2015 registriranih skupno 658 uporabnikov programa. Center deluje v Kranju, ambulanta za razdeljevanje metadona in druge substitucijske terapije je tudi na Jesenicah.

V substitucijski program v Kranju je bil ob koncu leta 2015 vključen 201 pacient, od tega 153 na terapiji z metadonom, 30 pacientov na substitucijski terapiji z buprenorfinom in 18 pacientov na terapiji z dolgo delujočim morfinom. V Center se je v letu 2015 na novo vključilo 14 pacientov, ki so imeli težave zaradi odvisnosti od nedovoljenih drog, kar je nekoliko več kot v letu 2014, ponovno je vstopilo v program 42 oseb.

V letu 2015 je 6 odvisnikov nadaljevalo zdravljenje z vključitvijo v druge programe (terapevtske skupnosti, na detoksikacijo v Center za detoksikacijo Ljubljana), 1 odvisnik je odšel v zapor, kar je bistveno manj kot preteklo leto, umrla sta 2 pacienta, 5 pacientov je zaključilo program zdravljenja.

V Centru se ukvarjamo z obravnavo odvisnikov od nedovoljenih drog zdravstveni delavci različnih specialnosti: psihiater, klinični psiholog, dve zdravnik specialista splošne oz. družinske medicine, dva diplomirana zdravstvenika in medicinska sestra. Sodelujemo tudi s Centrom za socialno delo. Nudimo pomoč v obliki informiranja, svetovanja, detoksikacije,

zdravstvenih pregledov, vključno s testiranjem na viruse hepatitisa B,C in HIV, cepimo paciente proti hepatitisu B.

Dve leti delujemo v novih prostorih v pritličju Zdravstvenega doma Kranj, kar nam omogoča bolj kakovostno delo, pacienti se manj zadržujejo pred Centrom. Tudi problem preprodaje drog pred Centrom je manj pereč. Občasno pa imamo še vedno težave zaradi kršenja terapevtskega dogovora, zlasti psihičnega nasilja pacientov do osebja, fizičnih obračunov med pacienti, tudi v čakalnici Centra.

c) Nacionalni inštitut za javno zdravje, območna enota Kranj (poročilo je podala ga. mag. Marietka Hovnik Keršmanc, dr. med., spec. javnega zdravja in ga. mag. Darja Zupan, dipl.org.dela)

Razširjenost rabe psihoaktivnih snovi v populaciji spremljamo na osnovi epidemioloških raziskav. Gre za nacionalne raziskave, ki so narejene na reprezentativnih vzorcih, in uporabljajo standardizirane vprašalnike, ki omogočajo tudi mednarodno primerljivost podatkov. Raziskave se ne izvajajo letno, ampak se ponavljajo v določenih časovnih (največkrat štiriletnih) intervalih. Nekatere raziskave dajo vpogled tudi v regijske problematike, ne prikazujejo pa podatkov za posamezne občine (npr. Mestno občino Kranj).

Zadnje podatke o razširjenosti rabe psihoaktivnih snovi na Gorenjskem povzemamo iz Raziskave o tobaku, alkoholu in drugih drogah 2012, objavljenih v znanstveni monografiji *Uporaba tobaka, alkohola in prepovedanih drog med prebivalci Slovenije ter neenakosti in kombinacije te uporabe*, ki jo je izdal Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ) konec leta 2015 (<http://www.nijz.si/sl/publikacije/uporaba-tobaka-alkohola-in-prepovedanih-drog-med-prebivalci-slovenije-ter-noonakosti-in>). Med prebivalci Gorenjske, starimi 15 do 64 let, je dobrih 52 % takih, ki niso nikoli kadili tobaka, skoraj 24 % pa je kadilcev. Večina kadilcev je rednih kadilcev (83,3 %, v Sloveniji 79,8 %), ki v povprečju dnevno pokadijo skoraj 14 cigaret (v Sloveniji 16,3). Alkoholnih pijač ne pije dobrih 21 % prebivalcev v starosti 15-64 let, skoraj 10 % pa je čezmernih pivcev¹. Vsaj enkrat visoko tvegano opilo² pa se je v zadnjem letu skoraj 42 % prebivalcev te starosti. Po nedovoljenih drogah je kadarkoli v življenju poseglo skoraj 20 % prebivalcev Gorenjske, starih 15-64 let, največ po konoplji (dobrih 19 %), po ekstaziju ali amfetaminu skoraj 3 %, po kokainu dobra 2 %, heroin je že kdaj v življenju uporabilo 0,4 %, nove psihoaktivne snovi pa 0,5 % prebivalcev Gorenjske te starosti (tabela).

Tabela: Delež uporabe tobaka, alkohola in prepovedanih drog med prebivalci, starimi 15-64 let, na Gorenjskem in v Sloveniji na osnovi Ankete o tobaku, alkoholu in drugih drogah 2012

Vrsta droge	Gorenjska (%)	Slovenija (%)
Tobak		
kadilci (redni in občasni)	23,6	24,0
bivši kadilci	24,0	23,1
nikoli niso kadili	52,3	52,9
Alkohol		
abstinenti	21,4	21,4
zmerni pivci	68,9	68,1
čezmerni pivci	9,8	10,5
vsaj enkrat se visoko tvegano opili ob eni priložnosti v zadnjem letu	41,9	46,5
Prepovedane droge		

¹ Čezmerni pivci: vse mladoletne osebe, ki so v zadnjih 12 mesecih popile kakršnokoli količino alkohola, in polnoletni moški, ki popijejo več kot 20 gramov čistega alkohola na dan, in polnoletne ženske, ki popijejo več kot 10 gramov čistega alkohola na dan

² Visoko tvegano opijanje: moški, ki so z zadnjem letu vsaj enkrat ob eni priložnosti (npr. na zabavi, za rojstni dan, za novo leto ipd.) popili 6 ali več meric alkoholnih pijač in ženske, ki so z zadnjem letu vsaj enkrat ob eni priložnosti (npr. na zabavi, za rojstni dan, za novo leto ipd.) popile 4 ali več meric alkoholnih pijač.

Ena merica alkoholne pijače je: kozarec (1 dl) vina ALI pol steklenice oz. pločevinke (2,5 dl) piva ALI steklenica oz. pločevinka (0,5l) Radlerja ALI šilce (0,3 dl) žgane pijače oz. likerja ALI ena steklenica ali pločevinka (3,3 dl) mešane gazirane alkoholne pijače (npr. Bacardi Breezer, Smimoff Ice).

prepovedane droge kadarkoli v življenju	19,9	16,1
konoplja kadarkoli v življenju	19,3	15,8
konoplja kadarkoli v zadnjih 12 mesecih	4,3	4,4
konoplja kadarkoli v zadnjih 30 dneh	1,8	2,3
kokain kadarkoli v življenju	2,4	2,1
ekstazi ali amfetamin kadarkoli v življenju	2,9	2,3
heroin kadarkoli v življenju	0,4	0,5
nove psihoaktivne snovi kadarkoli v življenju	0,5	0,6

Vir podatkov: publikacija Uporaba tobaka, alkohola in prepovedanih drog med prebivalci Slovenije ter neenakosti in kombinacije te uporabe (Elektronski vir)/(urednice Koprivnikar H et al). Ljubljana: Nacionalni inštitut za javno zdravje, 2015

Zadnja raziskava o razširjenosti rabe tobaka, alkohola in drugih drog med otroci in mladostniki na Gorenjskem (ESPAD 2007), ki je primerljiva tudi z nacionalno raziskavo, je bila narejena leta 2007, naredil jo je takratni ZZV Kranj (povzetek rezultatov je bil že prikazan v lanskem in prejšnjih poročilih). Kasneje regijske raziskave niso bile več izvedene. Na nacionalni ravni NIJZ vsake štiri leta izvaja raziskavo Z zdravjem povezano vedenje v šolskem obdobju (HBSC), ki poteka v okviru mednarodne raziskave. Zadnja, četrta po vrsti, je bila izvedena leta 2014, ne prikazuje pa podatkov po regijah. Za oceno, kaj se dogaja na področju življenjskega sloga otrok in mladostnikov, vključno z rabo psihoaktivnih snovi, na območju Mestne občine Kranj, pa bilo potrebovali tudi takšno raziskavo.

Izvedene preventivne aktivnosti:

Na področju preprečevanja in zmanjševanja tvegane in škodljive rabe alkohola smo tudi v letu 2015 izvajali aktivnosti za promocijo maturantske parade brez alkohola, ob mednarodnem dnevu FAS, 9. septembra, smo strokovno in širšo javnost osveščali o nevarnostih izpostavljenosti še nerojenega otroka alkoholu in širili sporočilo, da med nosečnostjo ni varne alkoholne pijače, ni varne količine alkohola in ni varnega časa za pitje alkohola. Za opozarjanje o nezdružljivosti pitja alkohola in udeležbe v prometu smo ob poteku nacionalne akcije »0'0 šofer – trezna odločitev« v spomladanskem in jesenskem času o akciji obveščali srednje šole, dijaški dom ter medije ter v okviru programa »Otroci za varnost v prometu« (primer medsektorskega sodelovanja zdravstva, šolstva in policije) razpisali likovni natečaj za osnovne šole. Del nastalih likovnih izdelkov učencev smo razstavili v prostorih NIJZ OE Kranj, o akciji pa smo v novembru, mesecu preventive zasvojenosti, poročali tudi na naši spletni strani.

Na področju preprečevanja in zmanjševanja kajenja tobaka smo ob obeležitvi Dneva brez cigarete (31.1.), ki lahko vsem kadilcem pomeni priložnost in spodbudo za opustitev kajenja, z NIJZ OE Kranj razposlali lokalnim medijem izjavo za javnost. Ob Svetovnem dnevu brez tobaka 2015 (31.5.) smo vabili širšo javnost (strokovno in laično) na tradicionalni nacionalni posvet, ki je bil posvečen 10-letnici Okvirne konvencije Svetovne zdravstvene organizacije o nadzoru nad tobakom, stališčem SZO glede tobaka ter uresničevanju določb konvencije in smernic posameznih členov v Sloveniji ter lokalnim medijem razposlali izjavo za javnost. Zbirali smo tudi osnovne podatke o vseh programih in projektih, ki potekajo na področju preprečevanja in opuščanja kajenja v Gorenjski regiji. V podporo prihajajočim spremembam zakonodaje na področju zmanjševanja uporabe tobačnih izdelkov pa smo v sodelovanju z Ministrstvom za zdravje 1. decembra na NIJZ OE Kranj organizirali regijsko strokovno srečanje z naslovom "Slovenija brez tobaka - kdaj?". Na srečanju smo želeli širšo javnost seznaniti z obsegom in posledicami rabe tobaka v Sloveniji in na Gorenjskem, predstaviti potrebne ključne ukrepe in vzpodbuditi podporo za spremembo zakonodaje na tem področju.

NIJZ OE Kranj je v letu 2015 vzpostavil regijski sistem za zgodnje opozarjanje na pojav novih psihoaktivnih snovi (NPS). V okviru regijskega sistema za zgodnje opozarjanje na pojav NPS so bile med partnerji izmenjane tri informacije. Identificirali smo tudi primerne kandidata za vzpostavitev testirne točke za NPS za Gorenjsko regijo (Center za pomoč, terapijo in socialno rehabilitacijo zasvojenih) ter koordinirali aktivnosti za vzpostavitev in začetek delovanja regionalne testirne točke za NPS.

d) Osnovne šole Mestne občine Kranj (poročila za vse osnovne šole so skupaj s svetovalnimi službami pripravili ravnatelji šol; poročila je zbral g. Pavel Srečnik, ravnatelj OŠ Stražišče)

Osnovna šola Helene Puhar

Razred	število	Preventiva LAS	Preventiva DRUGI IZVAJALCI
6.r	7	Izvedenih 8 delavnic: 4 v izvedbi Društva Oaza 3 izvedbi OZ RK Kranj 1 v izvedbi Varni internet	
7.r	11		
8.r	11		
9.r	7		
Predavanja za			
Starše	13	Izvedeno 1 predavanje, društvo Oaza	
Skupaj	49	8 delavnic in 1 predavanje za starše	

Predlogi, opažanja s strani šole, staršev, otrok:

Na šoli opažamo, da so preventivne delavnice zelo dobro sprejete tako s strani učiteljev, učencev, kot tudi s strani staršev. Izbiramo tematike, ki so za naše učence najbolj aktualne. Predavanja so kakovostna in pritegnejo udeležence. Preventivne delavnice s strani LAS-a želimo izvajati tudi v prihodnje.

Osnovna šola Matije Čopa Kranj

Razred	število	Preventiva LAS	Preventiva DRUGI IZVAJALCI
1.r	51		
2.r	51		Rdeči križ: Torbica prve pomoči
3.r	47		
4.r	41		Rdeči križ: Zloraba drog Društvo Modrin: Verbalno in fizično nasilje
5.r	58		Rdeči križ: Motnje hranjenja Društvo Modrin: Uporaba račun. v prostem času
6.r	46		
7.r	47		Rdeči križ: Motnje hranjenja
8.r	37		Društvo za boj proti raku: Zdravje vrednota-odgovarjam zase
9.r	37		Društvo za boj proti raku: Zdravje vrednota-odgovarjam zase
Predavanja za			
Starše	200		Marko Juhant: Sodobna vzgoja – vzgoja za jutri
Učitelje	41		Marko Juhant: Različno z različnimi
Skupaj	656		

Predlogi, opažanja s strani šole, staršev, otrok:

Že nekaj let za izvedbo preventivnih dejavnosti za učence večinoma izbiramo iste predavatelje, saj smo z njimi zadovoljni tako učitelji, kot tudi učenci in starši. S tem poskušamo preprečiti podajanje neprimernih informacij učencem, kar se je po nekaterih šolah že dogajalo.

Osnovna šola Franceta Prešerna Kranj

Razred	število	Preventiva LAS	Preventiva DRUGI IZVAJALCI
1.r	44		ABC – Torbica prve pomoči, RK Kranj
	44		Varna pot v šolo – policist svetuje.
	75		Zdravi zobki, ZD Kranj.
2.r	46		ABC – Torbica prve pomoči, RK Kranj
3.r			
4.r	27		Zobna preventiva.
7.r	61	Zasvojenost s spletom in računalnikom, Varni internet,	
	58	Spletno nasilje, Varni internet	
8.r			
9.r	51	Spletno nasilje, Varni internet	
Predavanja za			
Starše	35		Osveščena uporaba spleta in družbena omrežja, Varni internet. Neodvisen.si
Učitelje			Janko Strel, Športno vzgojni karton. Varni internet, Spletna varnost in etična raba novodobnih tehnologij. Fit pedagogika . Naj srček bije, temeljni postopki oživiljanja.
Drugo			
Skupaj			

Predlogi, opažanja s strani šole, staršev, otrok:

Preventivne delavnice in predavanja so dobro sprejeta tako s strani učencev in staršev. Imamo dobre izkušnje s predavatelji, ki so strokovni in imajo zanimive delavnice. Aktualna problematika se spreminja, tako da planiramo vsako šolsko leto različne izvajalce. Želeli bi, da bi bile delavnice namenjene tudi 6. in 8. razredom v okviru LAS-a in ne samo 7. in 9. razredom.

Osnovna šola Simona Jenka Kranj

Razred	število	Preventiva LAS	Preventiva DRUGI IZVAJALCI
8.r	101	Mladi in prepovedane droge (društvo OAZA)	
Skupaj	656		

Predlogi, opažanja s strani šole, staršev, otrok:

V okviru pouka sistematično seznanjanje s to tematiko (kemija, biologija, gospodinjstvo), sicer je pa zelo aktualna problematika v zvezi z odvisnostjo od računalnika in v zvezi s spletnim nasiljem.

Osnovna šola Staneta Žagarja Kranj

Razred	število	Preventiva LAS	Preventiva DRUGI IZVAJALCI
1.r	53		Zobna preventiva (ZZV)
7.r	56		*Mladi in alkohol (Oaza) * Zasvojenost s spletom in računalnikom (Varni internet) * O ₂ za vsakogar (Brez izgovora)
8.r	44		*Mladi in alkohol (Oaza) *Odnosi- varna spolnost(Oaza Zobna preventiva (ZZV) *Moje telo je svetišče mojega duha (DBS) * Krvavitve, oživiljanje, poškodbe (RK)
9.r	63		*Širjenje znanj o RK in krvodajalstvu (RK) *Kako se izogniti pastem trgovanja z ljudmi (društvo Vijolica)
Predavanja za			
Starše	163 210 250		*Komunikacija v družini (Oaza) *Športno vzgojni karton (g. J. Strel) * Varna uporaba mobilnika in interneta (Varni internet)
Učitelje	45		Tujci Fit za zdravje Športno vzgojni karton – analiza telesnega in gibalnega razvoja otrok Varna uporaba interneta Tanka črta odgovornosti Požarna varnost
Skupaj	884		

Predlogi, opažanja s strani šole, staršev, otrok:

Učenci so s temami preventivnih delavnic zelo zadovoljni in si želijo še več različnih delavnic. Starši so izrazili željo po predavanju o temi kako otrokom predstaviti spolnost.

Osnovna šola Jakoba Aljaža Kranj

Razred	število	Preventiva LAS	Preventiva DRUGI IZVAJALCI
1.r	66		Torbica prve pomoči, Biljana Djaković, RK
4.r	35		Varno v prometu, Biljana Djaković, RK
5.r	25		Postavitev mobilne hiške, Marko Juhant
6.r	22		Reševanje vedenjskih težav v razredu, Jasna Solarović
7.r	37	Mladi in alkohol, Drago Sukič	

7.r	37	Svet brez nasilja, Društvo za boljši svet	
8.r	30	Spletno nasilje, Tilen Dominko	
8.r	33	Odvisnost od računalnika, Damjana Šmid	
8.r	33	Motnje hranjenja, Biljana Djaković RK	
8.r	33		Mladi in droge, Drago Sukič
8.r	33		Oživljanje po sistemu ABC, Biljana Djaković RK
Predavanja za			
Starše	48		Družina in šola, Damjana Šmid
Starše	11		Reševanje vedenjskih težav v razredu, Jasna Solarović
Starše	30		Vzgoja za nove tehnologije, Miha Kramli
Učitelje	40		Reševanje konfliktnih situacij, Albert in Leonida Mrgole
Skupaj	129		

Predlogi, opažanja s strani šole, staršev, otrok:

Preventivne delavnice in predavanja so dobro sprejeta tako med učenci kot starši. Zunanji strokovnjaki prinašajo nova znanja in načine razmišljanja, zato jim vsi radi prisluhnejo. Želimo si več možnosti za izvajanje preventivnih dejavnosti, vendar smo finančno in časovno omejeni. Želimo ohraniti preventivne delavnice s strani LASa.

Osnovna šola Orehek Kranj

Razred	Število	Preventiva LAS	Preventiva DRUGI IZVAJALCI
1.r	62		Zdravi zobki, ZD Kranj; Sistematski zdravniški pregledi, ZD Kranj
2.r	70		Varnost v prometu, MNZ
3.r	61		Sistematski zdravniški pregledi, ZD Kranj
4.r	63		Zdravi zobki, ZD Kranj
5.r	63		Varno s kolesom v šolo
6.r	60		Učni stili, OŠ; Sistematski zdravniški pregledi, ZD Kranj
7.r	58	Spletno nasilje, Varni internet; Men se rola, Inštitut terapevtski center Krog	
8.r	65		Poklicna vzgoja, Zavod Izida; Obisk kariernega centra, ZZZ Kranj Zdravi zobje, ZD Kranj Sistematski zdravniški pregledi, ZD Kranj
9.r	69	Kako reči ne, Zavod Irsa; Vrt užitkov, Združenje iz bube v metulja	
Predavanja za			
Starše	571	Zdravo partnerstvo za boljše starševstvo, Tadeja Milivojevič Nemanič, za vse	Branje v 1.r., OŠ; Postavljanje meja, 2. – 4.r., OŠ; Učenje, 5.r., OŠ

		starše	Predstavitev razpisa za vpis v SŠ za 9.r., OŠ; Izzivalci ulice, Ne-odvisen.si, Bojan Kodelja
Učitelje	60		Spodbudno učno okolje za optimalen razvoj otr. možganov, dr. Tina Bregant; Poučevanje učencev priseljencev, prilagajanje pouka in ocenjevanja, OŠ Koper, Mojca Jelen Madruša; MOOC – Varna raba Interneta in naprav; Etika v vzgoji in izobraževanje; Radikalna vzgoja, dr.Vesna Vuk Godina
Skupaj	1202		

Predlogi, opažanja s strani šole, staršev, otrok:

Želimo, da bi LAS lahko finančno podprl programe za učence za vse razrede na predmetni stopnji (6., 7., 8. in 9. razred). Učenci, učitelji preventivne delavnice podpirajo. Predavatelji uporabljajo ustrezne in interaktivne oblike ter metode dela in so za učence zanimivi. Za starše bi mogoče v prihodnosti povabili, finančno težje dostopne predavatelje, na primerni skupni lokaciji za vse kranjske šole skupaj.

Osnovna šola Predoslje Kranj

Razred	število	Preventiva LAS	Preventiva DRUGI IZVAJALCI
5.r	46		Društvo MOJA ODLOČITEV: Moja odločitev - preventivni projekt s področja uživanja alkohola,
7.r	37		Mladinsko združenje BREZ IZGOVORA: delavnica O2 za vsakega,
8.r	44	Lucija Pavše: Prekomerna uporaba spleta in njegove posledice	
	44	Drago Sukić: Mladi in alkohol	
9.r	47	Miha Kramli: Zasvojenosti in odnos do psihoaktivnih snovi	
	47	Tilen Dominko: Digitalni državljan	
	24	Katja Bernard: Beseda lahko močnejše udari kakor pest	
	23	Marjan Savnik: Beseda lahko močnejše udari kakor pest	
Predavanja za			
Starše	21	Miha Kramli: Vzgoja otrok kot preventiva pri razvoju različnih odvisnosti	

	36	Lea Beznik: Najpogostejše napake pri vzgoji in posledice nepravilne vzgoje	
	66	Marko Juhant: Sodobna vzgoja: vzgoja za jutri	
Učitelje	50	Alenka Zupančič Danko: Disleksija ali »to presneto branje in pisanje« Prisotnost učiteljev na predavanjih za starše	
Skupaj	485		

Predlogi, opažanja s strani šole, staršev, otrok:

Zahvalili bi se lokacijski akcijski skupini Mestne občine Kranj za preprečevanje zlorabe drog v Mestni občini Kranj, saj prispevate, da so učenci, starši, učitelji deležni globljega pogleda na to vedno večno problematiko. Delavnice učenci ocenjujejo zelo dobro, prav tako pa so bila predavanja deležna pohval s strani učiteljev, staršev in vodstva šole.

Predlogi oz. pomisleki s strani šolske svet. del. Saša Pesri:

Glede na to, da imate pomembno vlogo pri preventivi, se obračam na vas z razmislekom, glede na to, da zasvojenost z zabavo na internetu poškoduje možgane enako kot heroin, mislim, da bi bilo nujno potrebno razmišljati v smeri uzakonitve zakona o dopuščanju, nedopuščanju in omejitvi (mogoče starostni ter glede na podvrženost vpliva vsakega posameznega otroka) uporabe tablic, mobilnih telefonov, računalnikov, ipd., za zabavo že predšolskih otrok ter otrok v šoli. Primer: otroku staremu še ne 3 leta starši tudi v zdravstvenem domu ali bolnici dopuščajo igranje igrice, gledanje risank ure in ure, izročijo mobilni telefon za igranje igrice še brez njegove želje.

Tako kot kajenje ni dovoljeno v javnih prostorih, menim, da bi morala biti uporaba tablic, ipd. za zabavo v javnih prostorih prepovedana.

Zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerjih (ZZZDR-UPB1) v 4 členu govori: Zaradi zdrave rasti, skladnega osebnostnega razvoja in usposobitve za samostojno življenje in delo imajo starši pravice in dolžnosti, da skrbijo za življenje, osebnostni razvoj, pravice in koristi svojih mladoletnih otrok. Te pravice in dolžnosti sestavljajo roditeljsko pravico. Ta člen sem navedla, saj menim, da, ko se otrokom dopušča neomejen čas oz. omejitev po zelo dolgem času zabave na tablicah, mobilnih telefonih, ipd. starši kršijo določbe v tem členu namesto vzgoje za samostojno življenje »dopuščajo«, da postanejo njihovi otroci zasvojeni.

Osnovna šola Stražišče Kranj

Razred	število	Preventiva LAS	Preventiva DRUGI IZVAJALCI
4.r	6 razredov (CŠ+ 3X podružnice)= 125 učencev		ŽIVLJENJE JE LEPO – SKRIBIMO ZA SVOJE ZDRAVJE RDEČI KRIŽ KRANJ
5.r	5 razredov (CŠ+ 2X podružnice)= 92 učencev		ODRAŠČANJE IN SPREMEMBE V PUBERTETI RDEČI KRIŽ KRANJ
6.r	3 razredi= 60 učencev		KAKO SE UPRETI PRITISKU VRSTNIKOV DRUŠTVO OAZA
7.r	4 razredi= 100 učencev	BESEDA LAHKO UDARI MOČNEJE KAKOR PEST BOLJŠI SVET	
8.r	3 razredi= 76 učencev	JAZ SEM OK, TI SI OK JANJA DERMASTJA	

9.r	3 razredi= 82 učencev	KAKO REČI NE MIHA KRAMLJI	
Predavanja za			
Starše	80 staršev	KAKO OTROKU POSTAVITI MEJE JANJA DERMASTJA	RECI SREČI DA JANJA DERMASTJA
	80 staršev		BO MOJ OTROK POSTAL SAMOSTOJNA IN ODGOVORNA OSEBNOST SEBASTJAN KRISTOVIČ
Skupaj	695		

Predlogi, opažanja s strani šole, staršev, otrok:

Plan preventivnih dejavnosti skrbno načrtujemo, saj so pomemben del preventive v šolah. Predavatelji so preizkušeni in so pomembna imena v slovenskem prostoru na področju vzgoje in izobraževanja. Imajo ustrezen preventivni program, dobre reference in tudi z učenci znajo vzpostaviti dober odnos. Izbiramo teme, ki jih učenci v teh letih najbolj potrebujejo, ob katerih se odrasli pogosto zaskrbijo ustavimo, mladim pa so vsakdan, v katerem morajo znati preživeti: odvisnosti od odnosov, alkohola, hrane, poživil, samopoškodbe, nasilje...

Sodelovanja z LAS si tudi zato želimo še vnaprej, predlagamo pa bolj poenostavljen razpisni postopek, saj le ta prinaša ogromno nepotrebne birokracije.

e) Srednje šole Mestne občine Kranj (poročilo za vse srednje šole je zbrala ga. Vera Dušak Prevc, svetovalna delavka Gimnazije Franceta Prešerna)

Gimnazija Kranj

<u>Oddelki</u>	<u>število</u>	<u>Preventiva LAS</u>	<u>Preventiva DRUGI IZVAJALCI</u>
1.letniki	<u>236</u>		Miha Kramli
2.letniki	<u>120</u>		<u>Beseda močneje udari kakor pest</u>
3.letniki	<u>120</u>		<u>Beseda močneje udari kakor pest</u>
4.letniki			
<u>Predavanja za</u>			
Starše			
Učitelje			
Drugo			
Skupaj	<u>476</u>		

Predlogi, opažanja s strani šole, staršev, dijakov:

Bodi frajer brez droge: predavatelj g. Miha Kramli je psiholog terapevt in vodja Centra za zdravljenje odvisnosti v Zdravstvenem domu Nova Gorica. Vsakodnevno se srečuje z različnimi oblikami odvisnosti in njihovimi posledicami in kako se v primež odvisnost lahko hitro ujamo. Dijaki so spoznali, kako široke posledice povzroča droga pri posamezniku, družini in družbi: od psihofizičnih, socialnih. Izpostavil je tudi druge oblike zasvojenosti: od računalnika, spleta, alkohola.

Beseda močneje udari kakor pest: dijakom je bilo všeč, da so preko igre vlog spoznali posledice verbalnega nasilja.

Srednja ekonomska, storitvena in gradbena šola, ŠC Kranj

<u>Oddelki</u>	<u>število</u>	<u>Preventiva LAS</u>	<u>Preventiva DRUGI IZVAJALCI</u>
1.letniki	34		74 (svetovalna delavka)
2.letniki	129	(7	129

	oddelkov)		
3.letniki			
4.letniki			
Predavanja za			
Starše			
Učitelje			
Drugo			
Skupaj	163	129	74

Predlogi, opažanja s strani šole, staršev, dijakov

Delavnice so bile s strani dijakov pozitivno sprejete, naše predlog pa je tudi uvrstitev teme Odnosi med spoloma v ta okvir, s tem, da naj delavnica vključuje tudi temo varne in odgovorne spolnosti. Omenili bi tudi, da opažamo porast zlorabe marihuane skupaj z amfetamini med mladostniki, smiselno bi bilo preventivo zlorabe drog usmeriti na preventivo zlorabe tovrstnih substanc - na to smo tudi že opozorili podizvajalce v letošnjem letu in naše opozorilo so upoštevali).

Šolski center Kranj, Srednja tehniška šola in Strokovna gimnazija

Oddelki	število	Preventiva LAS	Preventiva DRUGI IZVAJALCI
1.letniki			
2.letniki	9	Društvo Oaza	
3.letniki			
4.letniki			
Predavanja za Starše in učitelje			Jani Prgič, socialni pedagog, vodja svetovalno-izobraževalnega centra »Mi« ter Društva za vzgojo otrok in odraslih Pozitivna disciplina Slovenije: »Tanka črta odgovornosti«, mag. Savina Zwitter, dipl. prof. angl. in slov.: »Vpliv branja na mladostnikove učne dosežke«;
Učitelje			
Drugo			
Skupaj			

Predlogi, opažanja s strani šole, staršev, dijakov:

Ocenjujemo, da so trenutne aktivnosti, ki jih izvajamo, ustrezne glede na dane možnosti finančne in glede časovne razporeditve interesnih dejavnosti izobraževalnih programov).

Gimnazija Franceta Prešerna

Oddelki	število	Preventiva LAS	Preventiva DRUGI IZVAJALCI
1. letniki	107 (5 oddelkov)	Mladi in alkohol, Društvo Oaza	
Več letnikov	110 dijakov		Zdrav življenjski slog športnika – dr. Matej Tušak
1. letniki	110 (5 oddelkov)		O2 za vsakogar, preventivne delavnice proti kajenju,
2. letniki	115 (5 oddelkov)	Varni internet –zasvojenost s spletom in internetom	
2. letniki	115 (5)		Zdrava prehrana in motnje

	oddelkov		hranjenja –prof. biologije
2. letniki	110 (5 oddelkov)	Prevenција pred drogami	
3. letniki	110 (5 oddelkov)		Preventiva-varnost v cestnem prometu (preventiva pred alkoholom)
4. letniki			
Predavanja za			
Starše	10	Od stresa do ravnovesja v vzgoji in izobraževanju – Mirjana Palčič Bubnič	
Učitelje	40		Dr. Aleksander Zadel O motivaciji in odgovornosti pri mladostnikih
Drugo			
Skupaj	787 dijakov (nekateri v več delavnicah)		

Predlogi, opažanja s strani šole, staršev, dijakov:

Na šoli redno izvajamo preventivo s področja odvisnosti od raznih drog (uporabe, razen kajenja, na šoli nismo zaznavali). Neprimerna komunikacija (tudi žaljiva) med mladostniki se občasno izraža preko elektronskih medijev (FB,...), predvsem v nižjih letnikih. Že nekaj let redno izvajamo preventivne delavnice s področja varne rabe interneta. Za naprej želimo izvajati preventivne delavnice s področja nenasiilne komunikacije, spletnih nevarnosti, seznanjanje s motnjami hranjenja, ter tehnike za obvladovanje stresa (avtogeni trening), saj ugotavljamo, da v zdravstvenih ustanovah večkrat stiske mladostnikov rešujejo s predpisovanjem antidepresivov.

f) Kranjski vrtci (poročilo je podala ga. Andreja Pungartnik, psihologinja)

	število	Preventiva LAS	Preventiva DRUGI IZVAJALCI
Predavanje za	4 predavanja		
Starše	132	X	
Vzgojitelje	48	X	Mednarodni projekt Fit Slovenija in Fit4kid- usposabljanje koordinatorjev in izvajalcev programa v KV-25 strokovnih delavcev Projekt »Etika in vrednote«-3 letni pod okriljem IEV(Inštitut za etiko im vrednote)-na nivoju celotnega zavoda Eko vrtec- že kar nekaj let-na nivoju celotnega zavoda Skrb za zdravje zaposlenih- Yoga, Vaje za hrbtenico....
Drugo			»Varno v prometu«-za otroke-približno 385 otrok »Pasavček«- za otroke-približno 360 otrok
Skupaj	180		

Predlogi, opažanja s strani vrtca, staršev, vzgojiteljev:

Starši so s predavanji zadovoljni, nekateri si jih želijo še več. Opažamo, da posamičen starš pride na vsa predavanja (4), kar je zelo spodbudno. Prav tako je vedno več tudi očetov oz. parov. Najbolj so jim všeč predavanja, ki dajejo veliko konkretnih primerov, nasvetov, ki so strokovna a hkrati sproščena, zabavna.

Kranjski vrtci si pa želimo višji znesek sofinanciranja na predavanje, ker menimo, da je preventiva najbolj ključna ravno v predšolskem obdobju.

g) Mladi (poročilo je podala ga. Špela Podobnik)

V letu 2015 smo izvedli nekaj projektov, ki bi pomagali pri ozaveščanju mladih o škodljivosti drog.

V okviru celoletnega projekta Svetovni dan smo ljudi ozaveščali o škodljivosti kajenja na svetovni dan boja proti kajenju. V zameno za ugasnitev cigareta je bila tem osebam ponujena lizika.

Tekom naših koncertov smo izvajali akcijo Tudi trezen se lahko zabavam, kjer sta hostesi udeleženi brezplačno preverili nivo alkohola v izdihanem zraku. Popolnoma trezni so dobili nagrado (KŠK majica, KŠK kondom, KŠK kemični svinčnik,...).

V letu 2016 bomo izvedli enake projekte kot v letu 2015.

Alkohol in druge droge zlorablja kar veliko število mladih, na drugi strani pa imamo mlade, ki svoje življenje živijo relativno zdravo. Glede na ostale klubske aktivnosti ugotavljamo, da je med mladimi manj zanimanja za alkohol in droge ter več za športne in kulturne dejavnosti.

h) Center za socialno delo, Center za pomoč, terapijo in socialno rehabilitacijo, Labirint, Sejmišče 4 (poročilo je podal g. Mile Hodnik, vodja Centra)

Center nudi pomoč, terapijo in socialno rehabilitacijo zasvojenim od dovoljenih in nedovoljenih psihoaktivnih substanc in njihovim svojcem. Naš osnovni namen je omogočiti vsakemu posamezniku, ki ima težave zaradi uživanja prepovedanih drog, da spremeni svoj način življenja do te mere, da lahko ostane ali ponovno postane socialno vključen v družbo.

V Centru za pomoč, terapijo in socialno rehabilitacijo smo zaposleni strokovni delavci in sodelavci s področja socialnega dela, pedagogike in sociologije. Sodelujemo z laičnimi terapevti z izkušnjo uspešno premagane odvisnosti, prostovoljci in zunanji strokovnjaki.

Posegamo na področje tako kurative, kot tudi preventive.

Namen preventivnih delavnic je osveščanje, izobraževanje, ter poudarjanje vrednot zdravega načina življenja brez odvisnosti v osnovnošolskem, srednješolskem prostoru, kot tudi v širši javnosti. V letu 2015 smo v 15 preventivnih delavnicah zajeli okrog 260 učencev osnovnih in srednjih šol (okrog 150 iz MOK), ter okrog 60 staršev. Sodelujemo z Vzgojnim zavodom Kranj in izvajamo redne, mesečne delavnice za mladostnike, vključene v Stanovanjsko skupino Stražišče.

Preventivne dejavnosti potekajo na treh nivojih: med dijaki in učenci, med učitelji in šolsko svetovalno službo, ter med starši. Na podlagi preventivnih delavnic opažamo, da se starši prej odločajo za reševanje problematike zasvojenosti in tudi prej zaznajo situacije v katerih se njihovi otroci soočajo z uporabo ali zlorabo drog. Predvidevamo, da je osveščanje in informiranje staršev mladostnikov boljše, saj zaznavamo vedno večje število svetovanj in obravnava mladostnikov in njihovih staršev. Med njimi je velik del tistih, ki so še v fazi eksperimentiranja ali občasne uporabe psihoaktivnih snovi, zgodnja obravnava in svetovanje pa dajeta dobre rezultate; v obliki krajših, intenzivnih intervencij in obravnave celotnega družinskega sistema mladostnika se namreč lahko doseže, da faza eksperimentiranja ne preide v rabo in zlorabo psihoaktivnih substanc.

Program je v letu 2015 aktivno sodeloval z ostalimi organizacijami, ki delujejo na področju zasvojenosti: Zdravstveni dom Kranj – Center za preprečevanje in zdravljenje odvisnosti od nedovoljenih drog, z drugimi nevladnimi programi in projekti na področju odvisnosti v RS, ter različnimi terapevtskimi skupnostmi.

Sodelujemo tudi z Ministrstvom za pravosodje in sicer v programu opravljanja dela v splošno korist. Gre za izvrševanje dela v korist humanitarnih organizacij ali lokalne skupnosti, s katerim sodišče nadomesti plačilo globe ali prestajanje krajših kazni zapora. Ciljna populacija tega dela programa so tisti uporabniki, ki so že dosegli abstinenco in so vključeni v vzporedno obravnavo za doseg trajne abstinence. V povprečju letno obravnavamo 8 – 10 takih uporabnikov.

V sklopu Centra za pomoč, terapijo in socialno rehabilitacijo obravnava zasvojenosti poteka na več nivojih: Sprejemni center, Dnevni center in Stanovanjska skupina Katapult. Tako, da se uporabniki lahko vključijo v več različnih oblik obravnave, glede na njihove individualne potrebe in sposobnosti.

Ocena stanja:

Opažamo trend rasti poseganja po kokainu, novih sintetičnih drogah in medikamentih (pomirjevala, protibolečinska sredstva, intervenozna uporaba oziroma zloraba opiatnih substitutov) ter upad uporabe heroina pri odrasli obravnavani populaciji. Pri mlajših in starejših mladoletnikih pa opažamo povečanje eksperimentiranja z alkoholom, v kombinaciji s povečanim rekreativnim kajenjem marihuane. V tej populaciji zaznavamo tudi zlorabo novih sintetičnih drog, ki pa je težje dokazljiva s hitrimi testi, hkrati pa je tudi povečana uporaba toksičnih sredstev, ki ne spadajo med nedovoljene substance. V sklopu vse večjega pojava novih psihoaktivnih snovi, smo v sodelovanju z Drogartom, Policijsko postajo Kranj in NIJZ uvedli pri nas tudi testirno točko za področje Gorenjske. Tako se pri nas lahko v anonimno testiranje odda različne snovi za katere se sumi, da gre za nove psihoaktivne snovi.

Opažamo tudi vse pogostejše opijanje mladoletnikov. Starostna meja ko mladi začnejo posegati po psihoaktivnih substancah se niža. Na podlagi teh navedb predlagamo nadaljnje izvajanje preventivnih delavnic, ki so vsebinsko vezane na tematiko povečanega samovrednotenja mladih in ozaveščanje staršev o zgodnji prepoznavnosti sprememb, ki mlade lahko usmerjajo v uporabo psihoaktivnih snovi. Ocenjujemo tudi, da enkratne delavnice ne dajejo zadostnih preventivnih učinkov, ker gre pri doseganju želenih sprememb pri mladostnikih za kontinuiran proces. Ciljev se ne da doseči z enkratno izvedbo delavnice. Predlagamo, da se skuša doseči izvajanje vsebinskega sklopa delavnic, ki so ciljno naravnane na trenutne trende in rizične faktorje, ki vodijo mlade v eksperimentiranje in zlorabo psihoaktivnih snovi.

V mesecu novembru, mesecu preventive bomo v sklopu programa v letu 2016 izvedli kar nekaj aktivnosti: dan odprtih vrat, več kreativnih delavnic za učence osnovnih šol, predavanje za starše in strokovne delavce, ki delajo z mladimi in promocijsko info stojnico v Kranju.

Priloga: Statistični pregled uporabnikov oziroma obravnav v Centru za pomoč, terapijo in socialno rehabilitacijo zasvojenih za leto 2015

2015

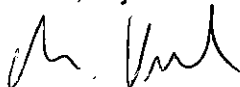
		jan	feb	mar	apr	maj	jun	jul	avg	sep	okt	Nov	dec
1	skupno št. uporabnikov oz. obravnavanih v sprejemnem delu v navedenem mesecu	38	45	38	48	52	50	46	45	42	42	46	41
3	skupno št. obravnavanih oz. uporabnikov v dnevnem centru v navedenem mesecu	44	48	49	42	42	40	33	27	39	33	29	32
5	skupno št uporabnikov oz obravnavanih v stanovanjski skupini v navedenem mesecu	12	14	19	9	11	8	10	14	14	12	13	10

6	preventivna vzgojna dejavnost programa (št. izvedenih preventivnih delavnic)	3	1	0	2	3	0	0	0	0	0	2	4
7	skupno št uporabnikov oz obravnavanih na Centru za odvisnosti v navedenem mesecu (SC+DC+SS)	94	107	106	99	105	98	89	86	95	87	88	83

FINANČNO POROČILO

LETO 2015		plan	realizacija
I. ODHODKI - SKUPAJ		12.000,00	11.594,50
Preventivne dejavnosti - skupaj		11.600,00	11.449,80
<i>VRTCI</i>		900,00	1.050,00
<i>OSNOVNE ŠOLE</i>		6.950,00	6.790,10
<i>SREDNJE ŠOLE</i>		3.750,00	3.609,70
Stroški okroglih miz, ostale aktivnosti, pogostitev - skupaj		400,00	144,70
II. NEPORABLJENA SREDSTVA - SKUPAJ			405,50
<i>Neporabljena sredstva za stroške okroglih miz</i>			255,30
<i>neporabljena sredstva za preventivne programe</i>			150,20

Pripravila:
Manja Vovk, višja svetovalka

MILE HODNIK
predsednik LAS

